

A בס"ד

Intro

Today we will learn בע"ה of סנהדרין דף צ"ג
Some of the topics we will learn about include.

A discussion in the great miracle of the כבשן;
threw into a burning furnace because they refused to bow to his צלם, his idol, and they all emerged unscathed.

אפילו בשעת הסכנה
לא ישנה אדם את עצמו מן הרבנות שלו
Even during times of danger, a person should not change from his usual garb.

גדולים צדיקים יותר ממלאכי השרת
The righteous people are greater than even angels.

The Machlokes regarding
רבנן להיכא אזלו
What happened to חנניה מישאל ועזריה after they emerged from the כבשן?

B The Machlokes regarding

דניאל להיכן אזל
Where was דניאל at the time of the incident of the כבשן?
And the reasons דניאל was sent away during that time;

רמז רמז לה שעתידין ששה בנים לצאת ממנה
שמתברכין בשש ברכות
indicated to רות that she will merit six descendants who will each be blessed with six extraordinary qualities.
דוד ומשיח דניאל חנניה מישאל ועזריה

The Machlokes regarding
חנניה מישאל ועזריה
Whether they were descendants of שבט יהודה or from another שבט.

A

The great miracle
of the כבשן

חנניה מישאל ועזריה threw נבוכדנצר
into a burning furnace

אפילו בשעת הסכנה
לא ישנה אדם את עצמו
מן הרבנות שלו

גדולים צדיקים
יותר ממלאכי השרת

רבנן להיכא אזלו

B

דניאל להיכן אזל

רמז רמז לה
שעתידין ששה בנים
לצאת ממנה
שמתברכין בשש ברכות

חנניה מישאל ועזריה

Whether they were descendants of
לבט יפוד
or from another לבט

1 So, let's review ...

The Gemara proceeds with a discussion of the great miracle of the כבשן, the burning furnace, into which חנניה מישאל ועזריה threw נבוכדנצר when they refused to bow down to his צלם, to his idol, and they all emerged unscathed.

Related to that discussion, the Gemara cites a Braisa;

תני דבי רבי אליעזר בן יעקב
אפילו בשעת הסכנה

לא ישנה אדם את עצמו מן הרבנות שלו

Even during times of danger, a person should not change from his usual garb, as the Pasuk relates regarding חנניה מישאל ועזריה;

באדין גבריא אלך כפתו

בסרבליהון פטשיהון וכרבלתהון ולבושיהון

ורמיו לגוא אתון נורא יקדתא

When thrown into the כבשן they wore their honorary clothing.

And Rashi explains

שלא יראה מבוהל ומפחד

ומתביישן שונאיו מפניו

So that he does not appear to be nervous and scared, and the enemy is embarrassed to face him.

רבי יוחנן says

ביקש הקב"ה להפוך את כל העולם כולו ללילה

Hashem wanted to bring darkness upon the world, because most Yidden bowed to the צלם of נבוכדנצר ועזריה

כיון שנסתכל בחנניה מישאל ועזריה

נתקררה דעתו

When Hashem saw these great Tzaddikim who were willing to sacrifice their lives rather than to bow to the צלם, Hashem was appeased.

1

The Gemara proceeds with a discussion of the great miracle of the כבשן, the burning furnace, into which חנניה מישאל ועזריה threw נבוכדנצר

בריתא

תני דבי רבי אליעזר בן יעקב

אפילו בשעת הסכנה

לא ישנה אדם את עצמו מן הרבנות שלו

Even during times of danger, a person should not change from his usual garb

As the Pasuk relates regarding חנניה מישאל ועזריה;

באדין גבריא אלך כפתו

בסרבליהון פטשיהון וכרבלתהון ולבושיהון

ורמיו לגוא אתון נורא יקדתא

When thrown into the כבשן they wore their honorary clothing

שלא יראה מבוהל ומפחד

ומתביישן שונאיו מפניו

רבי יוחנן says

ביקש הקב"ה

להפוך את כל העולם כולו ללילה

Hashem wanted to bring darkness upon the world, because most Yidden bowed to the צלם of נבוכדנצר ועזריה

כיון שנסתכל בחנניה מישאל ועזריה

נתקררה דעתו

When Hashem saw these great Tzaddikim who were willing to sacrifice their lives rather than to bow to the צלם, Hashem was appeased

- 2 אמר רבי תנחום בר חנילאי
בשעה שיצאו חנניה מישאל ועזריה מכבשן האש
באו כל אומות העולם... אמרו להם
After the miracle of ועזריה, the non-Jews
admonished the Yidden and said;
יש לכם אלוה כזה ואתם משתחוים לצלם
You have such a great G-d, and yet you bow to the idol?
מיד פתחו ואמרו
לך ה' הצדקה ולנו בושת הפנים כיום הזה
=====

- 2 אמר רבי תנחום בר חנילאי
**בשעה שיצאו חנניה מישאל ועזריה
מכבשן האש
באו כל אומות העולם... אמרו להם**
After the miracle of ועזריה, the non-Jews
admonished the Yidden and said;
**יש לכם אלוה כזה
ואתם משתחוים לצלם?**
You have such a great G-d,
and yet you bow to the idol?
**מיד פתחו ואמרו
לך ה' הצדקה ולנו בושת הפנים
כיום הזה**

- 3 The Gemara cites three opinions as to
ורבנן להיכא אזלו
What happened to חנניה מישאל ועזריה after they emerged
from the כבשן?
1.
אמר רב
בעין הרע מתו
They died from the evil eye of all the people who would
stare at them because of the great miracle that happened to
them.
2.
ושמואל אמר
ברוק טבעו
They drowned from the saliva that the non-Jews spat at
the Yidden who bowed down to the צלם.
3.
ורבי יוחנן אמר
עלו לארץ ישראל
ונשאו נשים והולידו בנים ובנות
They moved to Eretz Yisroel, where they married and had
children and lived normal lives.

- 3 Three opinions as to...
ורבנן להיכא אזלו
What happened to חנניה מישאל ועזריה
after they emerged from the כבשן?
1
אמר רב
בעין הרע מתו
They died from the evil eye
of all the people who would stare at them
because of the great miracle that happened to them
2
ושמואל אמר
ברוק טבעו
They drowned from the saliva
that the non-Jews spat at the Yidden
who bowed down to the צלם
3
ורבי יוחנן אמר
**עלו לארץ ישראל
ונשאו נשים והולידו בנים ובנות**
They moved to Eretz Yisroel,
where they married and had children
and lived normal lives

- 4 The Gemara then cites the same three אמוראים as to ודניאל להיכן אזל
Where was דניאל at the time of this incident?
1. אמר רב
למיכרא נהרא רבא בטבריא
sent נבוכדנצר to dig a river.
  2. ושמואל אמר
לאתויי ביזרא דאספסתא
sent נבוכדנצר to bring food for his animals.
  3. ורבי יוחנן אמר
לאתויי חזירי דאלכסנדריא של מצרים
sent דניאל to Alexandria to bring back some of
their superior חזירים.

- 4 The Gemara then cites
the same three אמוראים as to
ודניאל להיכן אזל?
Where was דניאל at the time of this incident?

1

אמר רב

**למיכרא נהרא רבא
בטבריא**

דניאל sent נבוכדנצר
טבריא to
to dig a river

2

ושמואל אמר

לאתויי ביזרא דאספסתא

דניאל sent נבוכדנצר
to bring food for his animals

3

ורבי יוחנן אמר

**לאתויי חזירי
דאלכסנדריא של מצרים**

דניאל sent נבוכדנצר to Alexandria
to bring back some of their superior חזירים

5

And the Braisa elaborates

שלשה היו באותה עצה

The following three were all involved in the decision that דניאל should be sent away before the above incident:

הקב"ה ודניאל ונבוכדנצר

1.

הקב"ה אמר

ניזיל דניאל מהכא

דלא לימרו בזכותיה איתנצל

Hashem did not want דניאל to be thrown in, so that people should not think that חנניה מישאל ועזריה were only saved in the merit of דניאל.

2.

ודניאל אמר

איזיל מהכא

דלא ליקיים בי

פסילי אלהיהם תשרפון באש

דניאל did not want to be thrown in, because he was worried that since נבוכדנצר worshipped him, he would be burned like an עבודה זרה.

3.

ונבוכדנצר אמר

יזיל דניאל מהכא

דלא לימרו קלייה לאלהיה בנורא

דניאל did not want to be thrown in so that people should not accuse him of burning his own עבודה זרה.

=====

5

*The Braisa elaborates...***שלשה היו באותה עצה***The following three were involved in the decision that דניאל should be sent away before the above incident***הקב"ה ודניאל ונבוכדנצר**

①

פקב"ה אמר

ניזיל דניאל מהכא**דלא לימרו בזכותיה איתנצל***Hashem did not want דניאל to be thrown in, so that people should not think that חנניה מישאל ועזריה were only saved in the merit of דניאל*

②

ודניאל אמר

איזיל מהכא**דלא ליקיים בי****פסילי אלהיהם תשרפון באש***דניאל did not want to be thrown in, because he was worried that since נבוכדנצר worshipped him, he would be burned like an עבודה זרה*

③

ונבוכדנצר אמר

יזיל דניאל מהכא**דלא לימרו קלייה לאלהיה בנורא***דניאל did not want to be thrown in so that people should not accuse him of burning his own עבודה זרה*

- 6 The Gemara proceeds with a related Pasuk in רות:
מאי דכתיב שש השעורים האלה נתן לי
בועז received six barley from רות.
And the Gemara explains:
The Pasuk cannot be understood literally, because
אילימא שש שעורים ממש
וכי דרכו של בועז ליתן מתנה שש שעורים
בועז certainly would not give רות such a small amount as
six kernels of barley?
אלא שש סאין
וכי דרכה של אשה ליטול שש סאין
רות, a woman, certainly would not carry such a large
amount as six measures of barley?

6

A related Pasuk in רות...

מאי דכתיב
שש השעורים האלה נתן לי
בועז received six barley from רות

*The Pasuk cannot be understood literally,
because...*

אילימא שש שעורים ממש
וכי דרכו של בועז ליתן מתנה שש שעורים?
רות certainly would not give
such a small amount as six kernels of barley?

אלא שש סאין
וכי דרכה של אשה ליטול שש סאין
רות, a woman,
certainly would not carry such a large amount
as six measures of barley?

7 Therefore, we must say that he indeed gave her six kernels of barley, but it was meant symbolically;

אלא רמז רמז לה שעתידין

ששה בנים לצאת ממנה

שמתברכין בשש ברכות

meant to indicate to רות that she will merit six descendants who will each be blessed with six extraordinary qualities:

ואלו הן

דוד ומשיח דניאל חנניה מישאל ועזריה

1.

דואג האדומי דוד possessed the following six qualities that relayed to המלך:

יודע נגן וגבור חיל ואיש מלחמה

ונבון דבר ואיש תואר וה' עמו

And as the Gemara explains

כל הפסוק הזה לא אמרו דואג אלא בלשון הרע דוד intended to make דואג jealous of דואג.

1.

יודע נגן

שיודע לישאל

דוד knows how to ask good questions in Torah.

2.

גבור חיל

שיודע להשיב

דוד knows how to give thoughtful answers in Torah.

3.

איש מלחמה

שיודע לישא וליתן במלחמתה של תורה

דוד knows how to present strong arguments in Torah.

4.

ונבון דבר

שמבין דבר מתוך דבר

דוד knows how to derive one Halachah from another Halachah.

5.

איש תואר

שמראה פנים בהלכה

דוד can provide solid proofs to support his opinions.

6.

וה' עמו

שהלכה כמותו בכל מקום

The Halachah concurs with דוד in all areas.

7

Therefore, we must say...

אלא רמז רמז לה שעתידין

ששה בנים לצאת ממנה

שמתברכין בשש ברכות

רות meant to indicate to

that she will merit six descendants

who will each be blessed with six qualities

ואלו הן:

דוד ומשיח דניאל חנניה מישאל ועזריה

1 / דוד

דוד possessed the following six qualities that relayed to המלך דואג האדומי:

יודע נגן וגבור חיל ואיש מלחמה

ונבון דבר ואיש תואר וה' עמו

And as the Gemara explains

כל הפסוק הזה לא אמרו דואג אלא בלשון הרע

דוד intended to make דואג jealous of דואג.

2

גבור חיל

שיודע להשיב

דוד knows how to give thoughtful answers in Torah

1

יודע נגן

שיודע לישאל

דוד knows how to ask good questions in Torah

4

ונבון דבר

שמבין דבר מתוך דבר

דוד knows how to derive one Halachah from another Halachah

3

איש מלחמה

שיודע לישא וליתן

במלחמתה של תורה
דוד knows how to present strong arguments in Torah

6

וה' עמו

שהלכה כמותו

בכל מקום

The Halachah concurs with דוד in all areas

5

איש תואר

שמראה פנים

בהלכה

דוד can provide solid proofs to support his opinions

בכולהו אמר להו יהונתן בני כמותו

כיון דאמר ליה וה' עמו

מילתא דבדידיה נמי לא הוה ביה

חלש דעתיה ואיקניא ביה

In the first 5 qualities דוד did not become upset, because his own son יהונתן

also possessed these qualities

However, in the sixth quality,

שהלכה כמותו בכל מקום

דוד did become upset because he, himself, did not possess this quality

8

2.
משיח will possess the six qualities cited in the following Pasuk

'ונחה עליו רוח ה'
'רוח חכמה ובינה רוח עצה וגבורה רוח דעת ויראת ה'

And the following Pasuk states

'והריחו ביראת ה'

And רבי אלכסנדר explains

מלמד שהטעינו מצות ויסורין כריחיים

משיח will be laden like a mill with Mitzvos and suffering.

רבא says

דמורח ודאין

משיח will be able to judge a case by merely sniffing the two parties.

8

2 / משיח

משיח will possess the six qualities
cited in the following Pasuk

וְנָחָה עָלָיו רוּחַ ה'

רוּחַ חֲכָמָה וּבִינָה רוּחַ עֲצָה וְגִבּוּרָה

רוּחַ דַּעַת וִירָאת ה'

And the following Pasuk states

וְהָרִיחוּ בִירָאת ה'

And רבי אלכסנדר explains

מלמד שהטעינו מצות ויסורין כריחיים

משיח will be laden like a mill
with Mitzvos and suffering

רבא says

דמורח ודאין

משיח will be able to judge a case
by merely sniffing the two parties

9

3 - 6

דניאל חנניה מישאל ועזריה

Each possessed the six qualities in the following Pasuk:

אשר אין בהם כל מאום

וטובי מראה

ומשכילים בכל חכמה

ויודעי דעת

ומביני מדע

ואשר כח בהם לעמוד בהיכל המלך

The Gemara explains

אשר אין בהם כל מום

אפילו כריבדא דכוסילתא לא הוה בהו

They had no blemish, in that they did not even need to puncture themselves for bloodletting.

ואשר כח בהם לעמוד בהיכל המלך

מלמד שהיו אונסין את עצמן

מן השחוק ומן השיחה ומן השינה

ומעמידין על עצמן בשעה שנצרכין לנקביהם

מפני אימת מלכות

They would force themselves to abstain from laughter, idle talk, and sleep, and they would not relieve themselves, out of fear for the king

=====

9

3-6 / דניאל חנניה מישאל ועזריה

Each possessed the six qualities
in the following Pasuk:

אשר אין בהם כל מאום

וטובי מראה

ומשכילים בכל חכמה

ויודעי דעת

ומביני מדע

ואשר כח בהם לעמוד בהיכל המלך

The Gemara explains

אשר אין בהם כל מום

אפילו כריבדא דכוסילתא לא הוה בהו

They had no blemish,
in that they did not even need to puncture themselves
for bloodletting

ואשר כח בהם לעמוד בהיכל המלך

מלמד שהיו אונסין את עצמן

מן השחוק ומן השיחה ומן השינה

ומעמידין על עצמן בשעה שנצרכין לנקביהם

מפני אימת מלכות

They would force themselves to abstain from
laughter, idle talk, and sleep,
and they would not relieve themselves,
out of fear for the king

10 The Gemara proceeds with a Machlokes in the Pasuk
ויהיו בהם מבני יהודה
דניאל חנניה מישאל ועזריה

says רבי אלעזר
כולן מבני יהודה הם
All four were descendants of יהודה שבט

While רבי שמואל בר נחמני says
דניאל מבני יהודה
חנניה מישאל ועזריה משאר שבטים
Only דניאל was from יהודה; but חנניה מישאל ועזריה were
from another שבט.

And according to the opinion of
כולן מבני יהודה הם
The Gemara proceeds with a Machlokes in the following
Pasuk that refers to המלך יחזקיהו:
ומבניך אשר יצאו מוכן אשר תוליד יקחו
והיו סריסים בהיכל מלך בבל

מאי סריסים
What does סריסים refer to?

רב אמר
סריסים ממש
חנניה מישאל ועזריה were castrated so that they should not
marry because this would enable them to perform their
duties to the king, and accordingly they did not have any
children.

ורבי חנינא אמר
שנסתרסה ע"ז בימיהם
They were not castrated, but rather that זרה was
eradicated in their time through the נס that happened to
them, and accordingly they did have children.

And the Gemara proceeds to explain the following Pasuk
accordingly:
ונתתי להם בביתי ובחומותי יד ושם
טוב מבנים ומבנות

According to
סריסים ממש
The Pasuk is understood simply, their יד ושם was superior
to the children they did not have.
While according to
שנסתרסה ע"ז בימיהם
We must say
טוב מבנים שהיו להם כבר
ומתו
Their יד ושם was superior to the children they did have but
died.

10 The Gemara proceeds with a Machlokes...

ויהיו בהם מבני יהודה
דניאל חנניה מישאל ועזריה

says רבי אמיאל בר נחמני
דניאל מבני יהודה
חנניה מישאל ועזריה
משאר שבטים
Only דניאל was from יהודה; חנניה מישאל ועזריה
were from another שבט.

says רבי אלעזר
כולן
מבני יהודה הם
All four
were descendants of
שבט יהודה

According to the opinion of
כולן מבני יהודה הם
the Gemara proceeds with a Machlokes
in the following Pasuk that refers to המלך יחזקיהו:
ומבניך אשר יצאו מוכן אשר תוליד יקחו
והיו סריסים בהיכל מלך בבל

מאי סריסים
What does סריסים refer to?

says רבי חנינא אמר
שנסתרסה ע"ז
בימיהם
They were not castrated,
but rather that זרה
was eradicated in their time
through the נס
that happened to them,
and accordingly
they did have children

רב אמר
סריסים ממש
They were castrated
so that they should not
marry because this
would enable them to
perform their duties to
the king, and accordingly
they did not have any
children.

טוב מבנים
שהיו להם כבר
ומתו
Their יד ושם
was superior
to the children
they did have
but died

ונתתי להם
בביתי ובחומותי
יד ושם
טוב מבנים
ומבנות

Their יד ושם
was superior
to the children
they did
not have

11 The Pasuk concludes
שם עולם אתן לו אשר לא יכרת

אמר רבי תנחום דרש בר קפרא בצפורי
זה ספר דניאל שנקרא על שמו
This refers to ספר דניאל that was called by his name.

However, regarding ספר עזרא, although נחמיה בן חכליה
wrote this ספר, it was not called by his name.

And אבא בר אבא explains
מפני שהחזיק טובה לעצמו
Because נחמיה took credit for himself, as the Pasuk states
זכרה לי אלהי לטובה

רבי יוסף explains
מפני שסיפר בגנותו של ראשונים
Because נחמיה spoke disparagingly about דניאל who was
far greater than him;

11 The Pasuk concludes
שם עולם אתן לו אשר לא יכרת

אמר רבי תנחום דרש בר קפרא בצפורי
זה ספר דניאל שנקרא על שמו
This refers to ספר דניאל that was called by his name

However, regarding ספר עזרא,
although נחמיה בן חכליה wrote this ספר,
it was not called by his name

explains רבי יוסף
מפני שסיפר בגנותו
של ראשונים
Because נחמיה
spoke disparagingly
about דניאל
who was far greater
than him

explains רבי יוחנן בר אבא
מפני שהחזיק טובה
לעצמו
Because נחמיה
took credit for himself,
as the Pasuk states
זכרה לי אלהי לטובה